De gouden oogst

Fernand Toussaint van Boelaere

bron
Fernand Toussaint van Boelaere, *De gouden oogst*. De Magneet, Antwerpen 1944

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/tous004goud01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

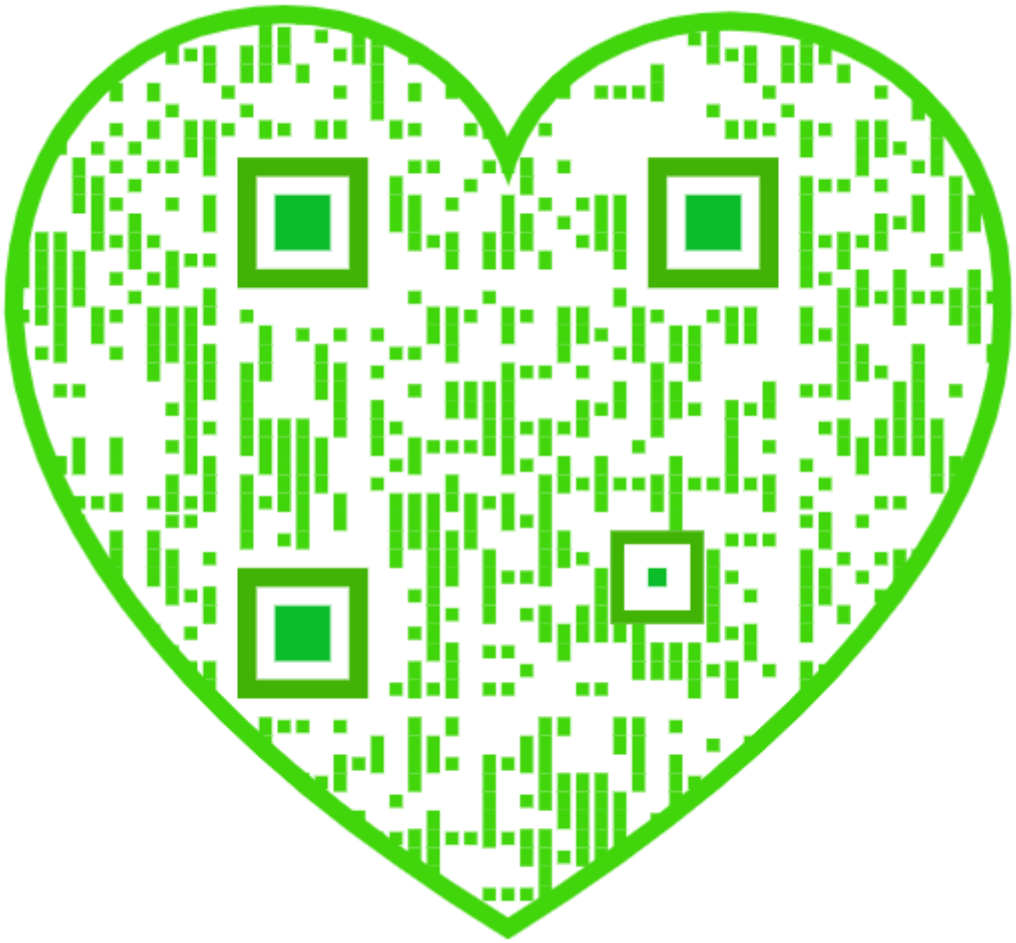

Voor...
(*The rest is silence*. HAMLET)

In den nacht

Daar kraakt iev'rans
op boom of haag,
een dorre tak.....
en dóor den nacht
gaat 't vèr geklaag
en jaagt me schrik
om 't hart.

De dwaze angst
keert 't bloed mij om. -
Ik lonke noch
en luistre noch,
'k en weet waarom,
en vinde wat
dat stillen kom'
en beuren zou
mij 't hart!

Er is nochtans
kleiner geluid
te vinden niet,
dat min beduidt
dan van een tak
die, oud of zwak,
stillekens brak
en stoorde entwat
den nacht...

't En was maar of,
onopgelet,
zoo al met eens,
het uurwerk stond...
't En was maar of,
't eind haren droom,
geen snik, geen snok,
onopgemerkt,
zoo zonder nood,
mijn harte vond
zijn dood.....

[Liefste, 't zwijgen is]

Liefste, 't zwijgen is
waar het harte klopt, ook spreken:
is onvoelbre wind geen teeken
van Lente's verrijzenis?

Om liefd' kan de ziel soms smeeken
zonder woorden-storenis,
lijk, door diepren watervloed, in kreken
ook bij windestilte ruischt het lisch.

Zelfs, waar wisse woorde' ontbreken,
't eigen zielsgeluid te ruimer is:
zijn ten lucht de starre' ontsteken
elke zucht is wondernis.

Liefste, 't zwijgen is
waar het harte klopt, ook spreken:
en een zucht het luidste breken
van Liefde's geheimenis.

[Uw schoonheid is vreemd]

Uw schoonheid is vreemd:
't is alsof een beemd
vol stond met rozen -
uw oog is te groot,
uw mond ál te rood,
uw wang geel-goud als blozende abrikozen!

Bruin glimt uw blik:
mij is 't of staêg schrik
't oog strak deed gloeien, -
een streep is uw mond
of een snedige wond
daar eeuwig roerloos lag, uit wraak te bloeien. -

En mat het gelaat:
ik weet niet of haat
uw hart doet jagen -
doch het teêre rood
der wang is als nood
die wacht, en schuchter blijft, en niets durft vragen.

O, schoonheid zoo vreemd...
mijn liefde-heil weent
als ná zon regen, -
om 't eeuwig strakke oog,
den mond die gunde en immer loog, -
hoopt om den blos, die van uw wang verdween - verlegen?

Lamento

Keer mijwaarts, lief, gesust,
Uw oogen weêre,
Nu 'k moedloos smeek: belust
Is meest de heî,
Is meest de heî
Op 't wekkend zonneweêre!

Ik was de duif die vlood
- De teêrst-beminde? -
En werd verwond: hoe nood,
Zoo niet de smart,
Zoo niet de smart
Meêlij mag ondervinden!

Want 'k ben nu weêr terug...
Verwellekomen
Zoo wil mijn hart: want stug
Is, zonder zon,
Is, zonder zon,
De heî - zij vrij van droomen!...

En moê - om eeuwig trouw
En lief te wezen
Uw goedigheid: o, vrouw,
De heî, getroost,
De heî, getroost,
Geeft bloem en vrucht te lezen!

Ben ik de heî?... De zon
Die 't al herleven,
Al heelen doet, verwon
De regen heur,
De regen heur,
Is zij des weg gebleven?

En ik, aan uwen voet
Zit ik gezeten:
Waar blijft uw blik? - ach, zoet
Is, na de bijs,
Is, na de bijs,
De heî, in zon vergeten!

En zie, 'k rijs tot uw mond:
Laat mij hem vinden
Onder uw oog - gij, rond
Uw hand om mij,
Uw hand om mij,
Dat ik u kàn beminnen!

Don Juan der droomen spreekt:

‘Is 't weêr de wind
die schijvert door de boomen -
het schreien van een kind,
't verscheiden van mijn droomen?

‘De nacht is droef.
De donk're boomen knielen.
Krijgt élk dan toch een groef
schoon zóóveel droomen vielen?

‘Een leven was
elke droom - en een beminde...
Steek aan, steek aan het was
der dooden, rijk aan vrinden!

‘*Dat ik eens meet,*
wat langer hier mag duren:
't geen droomen tijd'loos heet
of tegen wind wat vuren -

‘*en door die list*
houd bezig mijn gedachten:
wijl toch elk lijk zijn kist
't graf elke kist betrachten...

‘*En huilt de wind, -*
beseffend dat wie d'oogst van
droom na droom heeft bemind,
thans sléchts verwacht den troost van

‘*'t volkomen leêg*
zijn van elk nieuw verlangen -
als, zaal'g, in 't laatst beweeg
zwijmt die zich kon verhangen...’

Voor Tullia

Ga en ik zal volgen
waar uw stap me leidt:
want tot alle sprongen
ben, om u te volgen,
ik bereid.

Vuur noch water kunnen
stremmen mijn begeer,
vermits van vergunnen
laten en ook kunnen,
't hart is heer. -

En geen doel is hechter
dan waar hart zoekt hart,
geen wil kan 't ooit knechten,
weêrstand maakt het echter,
- echtheid hardt!

Ga dus, 'k zal u volgen
waar gij verder schreidt.
'k Weet toch dat geen sprongen,
mij, om u te volgen
zijn te wijd. -

Lied

Door de wei glipt
het water.
Door de lucht wipt
't geklater -
en ik gis, welk vreemd gemis
uw afwezigheid mij is.

Vol van u was
de kamer,
wen van uw pas
't gehamer
luide door de ruimte klonk,
als een zang dien Echo zong;

en van uw stem
het wonder,
- of in een brem
de zon der
latere uren gouden scheen -
gouden rees en speelsch verdween.

Zóó dat elks smart
verzwinden -
en wie zijn hart
van vrinden
leêg wist, zich verheugen ging,
lijk een roos in zonnesching. -

Maar plots waart gíj
weêr henen.
Leize is daarbij
verdwenen
't zoet geluk dat niemand acht,
rijpe vrucht die valt bij nacht...

Door de wei glipt
het water,
door de lucht wipt
't geklater:
en ik weet welk vreemd gemis
uw afwezigheid mij is.

[O Tully, Tully, Tully, 't wonderbare]

O Tully, Tully, Tully, 't wonderbare
is dan geschied, dat gij mij mint
als ik u min, - en een zelfde wind
nu streelt twee vruchten, die eens bloemen waren,

hoe zeer, o Tully, Tully, wij ook waanden
dat zoodra 't bloeisel van ons jeugd
zou dorren, heên was elke vreugd,
en hoe wij moê ons tot berusten maanden -

wijl, Tully, Tully, Tully, we elkaêr zeiden:
‘*Merk, hoe door gloed en zonne-haat*,
elk bloem ontgeurt en vaal vergaat,
en stil toch blijft in 't roemloos doodsverbeiden;

en hoe ook smartloos lijkt het trouw verscheiden
van wie het leven won en liet,
en door geen kreet zijn ziel verried’ -
en de een dorst de andre niet zijn min belijden.

Maar Tully, Tully, Tully, zie: twee vruchten
zijn uit de derve bloeme' ontstaan,
bloeiend in geur en sap zoo aan
dat de eigen twijg nu moet het breken duchten.

En, Tully, wat eens waren ijle roken
is geurend ooft, waar 't hart naar haakt,
waar levenslang het bloed naar smaakt:
ons liefde, geboorn uit harten eens gebroken,

en, Tully, Tully, Tully, dan ontvangen
zooals men rijpe vruchten plukt,
met zachte hand die 't fruit niet drukt,
doch weegt en keurt in 't zoeter voor-verlangen,

om, Tully, Tully, trouw door 't hart te zijn bewaard en
belede', in diepste weten dat, zoo jeugd
is zon, rijpheid alleen is zoetst geneugt
dat, zon-doorgloeid, thans op d'eigen gloed kan aarden!

Bron in de lente...

Bronneken in de lente,
mag ik weten, weten wat?
- Hoe vloeit ge zonder ende,
van den uchtend tot den nacht,
van den nacht tot de uchtend lacht,
mag ik weten, mag ik wat,
bronneken, hoe komt dat?

Manneken aan mijn oever,
wilt ge weten, wilt ge wat,
ei - droef, het maakt u droever,
lachend, 't neemt den lach u meê,
ijl, 't laat nimmer u met vreê,
wilt ge weten, weten wat,
manneken, wist ge dat!

Bronneken in de weide,
mag ik weten, weten wat?...
Ik wou dat gij 't me zeide',
't wees me vreugde, 't wees verdriet,
wijzer ware ik tòch in iet,
mocht ik weten, mocht ik wat,
bronneken, wist ik dat!...

Manneken, vrees de wonde,
wilt ge weten, weten wat...
Uit ongekende gronden
kom en ga 'k en weet waarheen -
én, zijn wij véél, 'k ben alleen -
wilt ge weten, weet dan wat...
- Bronneken, is 't maar dat?

Bronneken in 't groen lover,
mag ik weten, weten wat?
Een kei, ge glipt er over,
is 't een steen, ge loopt langsheen,
is 't een dijk, ge vloeit uiteen,
mag ik weten, weten wat?
- Manneken, 't is weêr dat!

Manneken aan mijn water,
wilt ge weten, weet ook dát:
slaat 't een wond, 't heelt ze later,
want als vaster gij 't weêr weet,
niets en dijdt u meer ten leed...
wilt ge weten, weet dan wat...

- Bronneken... òch... kan dat?

Scherzando

I. De schaduw

Wij minnen: want in den spiegel
van 't meer, dat met een licht gewiegel
beweegt, ontwaren
- ik blijde en gij half-schuwe -
wij beiden steeds hetzelfde beeld:
- één beeld: gij 't mijne en ik het uwe,
(hoe wij beklemd ook staren)
vereend en onverdeeld.

Wij minnen: want wij beweren:
‘*het is uw beeld dat op en neêre*’,
‘*meêgaat met 't water*’;
‘*het is het uwe - en niet 't mijne*’,
‘*het zijn uw kin, uw neus, uw mond*’,
‘*het is uw lach die zou verschijnen*’,
‘*en ruische' als zacht geklater*’,
‘*was niet ùw hart gewond!...*’

Wij minnen: want op elkander
boos, draaien we ons om, gaan 't ander
wegelken op, - en
bemerke', als we 't hoofd omkeeren,
hoe één mis-maakte schim ons naakt:
'k zucht: 't Is... de mijn' - gij hoort dit geeren:
en beider hart bloeit lachend open
- tot één zoen stilte maakt...

II. De zoen

Van uwen mond den eersten zoen,
dien wil ik roemen,
- der tijdeloozen eerste groen
belover van veel bloemen,
van bloemen, klaar van kleur, die zuchten
uit den fijnsten geur,
en voorts gedijen tot goê vruchten:
een gulle geur in vlees' gen fleur.

Het was een lentedag - zoo 'k meen:
want 't wil geheugen
mij niet zoo juist... of liever neen:
het zomersche verheugen
alom toen bloeide; uw beide lippen
waren kleur van bloed,
als rijpe krieken - roode stippen
in groene schaduw van uw hoed!

Blonken reeds krieken?... 'n Zomerdag
was 't, die vereende
uw blijheid met mijn starren lach,
en dat ik stellig meende
dat kille huivering gleed over
en dan weêr in mij...
of de avond-wind door 't droge loover
nu ritselde, in 't herfstgetij!

Zóo kil werd ik, dien herfstedag,
en sloot dë oogen,
en alles wat 't geloken oog dan zag
één stille en onbewogen,
eindlóoze weî geleek; bevroren
glimde er 't spichtig gras -
en gij zoudt hebben vast gezworen
dat 't weêral winter-middag was.

Een winterdag!... Toen scheidde uw mond
zich van den mijne:
en 't was me of ik er voelde een wond
en leed geen verd're pijne,
wijl 'k wist dat jeugdig in mij vloeide
't sap van zoeler bloed,
daar 't zag - hoe lente-lila's bloeiden,
met blauw jacynth, op uwen hoed,

Melieve. -
Want zóó is mijn bestaan:
ík weet van ure
noch van den tijd, alleen voldaan
wen, door opzet of kure,
uw goedigheid zich mijn geheugen
wil, en 'k voor een tijd
toch zeker weet dat droom noch leugen
gij zijt - doch wisse eindloosheid.

De dag komt en gaat heen...

De dag komt en gaat heen...
Waarheen?
Voor mijn smart alleen
is geen
uitweg mij te vinden!

Geen wisse wegen lei-
den mij
tot waar ik weer vrij
en vei
d' asem kan aanveerden.

Want waar ik henenga
of sta,
mij kwelt, vroeg en spâ,
de ong' na
van 't machteloos begeeren.

Ik voel en weet - en wil...
Doch schril
vaart spotlach of gil,
onwil,
onmacht, mij door 't harte.

Want dit te weten, ach,
dat lach
noch klacht, iets vermag
of mag
in mij - drukt me neêre;

Dat ik in niemand niet
zijn lied
of leed, ik, verdriet
of iet
vinden kan - mijn smart is 't!

En wat ik dan betracht,
'k verwacht
ook niets... En, klopt de onmacht
daar zacht...
Wie zou z' buiten laten?

Kom... gaan de dagen heen,
ik ween,
want mijn hart kan geen,
kan geen
ander uitweg vinden!

Troostlied

Wees nu eens vroom en zoet,
zei dat liedeken,
dat liedeken,
wees nu eens vroom en zoet
zooals het wezen moet,
zei dat liedeken.

Een menschenhart en heeft,
zei dat liedeken,
dat liedeken,
een menschenhart en heeft
geen schuld aan wat 't beleeft,
zei dat liedeken.

De dagen komen, gaan,
zei dat liedeken,
dat liedeken,
de dagen komen, gaan:
kunnen wij stille staan?
zei dat liedeken.

De smoor en overwon,
zei dat liedeken,
dat liedeken,
de smoor en overwon
hij nooit de klare zon?
zei dat liedeken.

God schept den dag, en zou,
zei dat liedeken,
dat liedeken,
God schept den dag, en zou
daaraan veranderen, die 't wou!
zei dat liedeken.

Kom, wees nu vroom en zoet,
zei dat liedeken,
dat liedeken.
Kom, wees nu vroom en zoet
zei, 't is voor ieders goed,
zei dat liedeken...

October

Het weêr is guur en kil...
En in dien doodschen, loomen
Herfst valt 't gebladert stil
van de onbewogen boomen...

Mijn ziel, in teêrheid schril,
voelt meê den Winter komen,
hoe zij omhullen wil
haar leed in zoete droomen:

droomen van warme liefde
wijl zij van kou versteent;

droomen van een blij lied
wijl ze innig treurt en weent;

láchen, of niets haar griefde,
wijl zij zich kwijnen ziet...

Latere bekentenis

I

Onder de hooge boomen
een dag van vertrouwen
en zacht gespeel...
Tot u mijn woorden, goud'ne
vlinders met róse zoomen
in zon-gestreel.

II

Een hoofdje naar mij neigend;
uw lokken die vloeien:
bruischende wijn -
en beider oogen bloeien,
hemel en sterre', in schijn en
schijn's wederschijn.

III

Tot, uit mijn hart, ruischt 't eeuwig
gestaam'l... 't Zoet vertrouwen
slinkt meê, sterft uit,
als 't kind dat, vreemds ontwarend,
loopt hij 't te gaan aanschouwen,
staakt zijn gefluit. -

IV

Doch 'k voel uw oog zich luiken;
uw mond stil wil spreken:
hij zwijgt en trilt -
en, angstig, wij vernemen
'n droppel hoe hij kan leken
vreemd in de stilt'.

V

Maar uw mond is uw adem,
uw ziel één gelooven
mij mild gewijd:
Ook, op mijn schouder, schuchter
vleit gij uw hoofd - beloven
nog ongezeid.

VI

En zoeter is geen vreugd mij
dan dit - en dat liefde
straalt en toch druilt;
en 't lachen uwer oogen,
brekend of iets ze griefde,
in traan verschuild.

VII

- Laat vloeien dan uw tranen:
Ik sus u ter ruste,
door eigen mond.
Ik sus uw tranen, liefde-
vol u vermanend, luste-
vol zóend uw mond...

VIII

Dan wordt uw mond een roze,
die ruikt en, bepereld,
ontbloeit in zon, -
dan is mijn mond een merel,
lavend zich aan dien perel
die gloeit in zon -

IX

Maar beider mond één zwijgen
spijts 't hijgend begeeren
van hart en oog -
knaap die tot doods-bezeeren
toeknijpt zijn hand uit vrees dat
't vogelken ontvloog -

X

Zoo blijven beider lippen
een angsten-vol beven,
als strakke zon;
en ons begeeren 't even
vlieten, bij eeuwig wellen
der diepste bron.

XI

... Zoo beefden wij en gingen
in woordeloos spreken;
en angst dreef voort -
wetend hóe wij beminden,
en dat ons hart kon breken
sprak een hét woord.

XII

't Woord dat niet mocht gesproken:
daar 't óók ons zou scheiden
zoo 't ons vereênt -
wijl wij langs and're wegen
zouden ons reizen leiden,
dan liefde 't meent;

XIII

in and'rer kláre woning
de weelde wij vinden,
ons zelf bevroed;
op éénd're zoete wijze
schijn-vreemde woorden zingen
met braaf gemoed. -

XIV

Zoo wisten wij te zwijgen:
twee bleeke violen
van schuchterheid,
waarboven, onverholen,
vinkjen of merl uitschettert
Mei-min's jolijt. -

XV

Zoo wisten wij te zwijgen
wier harte was gloed, en
- geheugenis;
wier lippen boden bloed, en
ziltig verlangen, waarvoor
een zoen niets is.

XVI

Waarvoor alléén nog rést, de
diep're trots der ziele
die bloedt en zwijgt,
om voor zich zelf te knielen,
't offer volbracht, wen't geuren
róét nederzijgt!

[Steeds zijn haar oogen strak op mij gericht]

Steeds zijn haar oogen strak op mij gericht,
mij volgend waar ik ga, langs stegge' en stegen;
hun blik boort tot mij door, zonder bewegen,
als in den nacht een nooit verplaatste licht.

Waar 'k dan, in twijf'lende eenzaamheid, ook richt
mijn weig'ren stap, half vluchtend half verlegen,
zij spreken tot mij - maar ik hén niet tegen -
hun smarteloos verwijt, waar ik voor zwicht.

Wat zijt gij, oogen? Rechters van mijn wroeging,
daar ik heur liefde te verstaan niet wist en
d' oneind'gen rijkdom van haar hart niet giste?

Gij ooge' - of dienaars soms van mijn vervloeking,
mijn daden weeg- en wikkend in scherp ontleden,
gij oogen, eéns zoo eindloos aangebeden?

[Nu voel 'k uw zoen, dien 'k overlang verbeidde]

Nu voel 'k uw zoen, dien 'k overlang verbeidde,
mijn heete lippen eindelijk toch laven,
waarnaar, in dof geduld, toen niets ons scheidde,
'k smachtte - en 't wachten was mijn hoogste lijden.

Want nooit hebt gij mij 't eenig woord gezeid en
is één zoen 't spreken van onze oogen komen staven,
ik heb u zelfs de liefde, die ons beiden
bond, nooit bekend, en ze u nooit doen belijden. -

'k Was jong! Maar thans - want mij sloeg de stille wond
tot één groote begeert' - verkwikt me uw zoen
en sluit me uw liefde in droomen van genot;

voel 'k u in mij, lijf aan lijf, mond aan mond,
hoe vèr ge ook zijt, die 'k nooit meer zag sinds toen,
en mij in u, het schepsel, beide, en God.

Een bron in de verte....

De lucht is dun en louter helderheid.
Hoor, hoe klaar en vèr de klanken klinken. -
'k Verneem uw stem, ik hoor ze als in dien tijd:
nooit kon vertrouwder woord mij 't hart bedwingen.

O lieve stem, die murm'lend water zijt,
hoe zacht zegt gij de smart dier oude dingen,
hoe frisch klaagt gij en meldt vol teederheid
hoe hoop na hoop in wanhoop steeds vergingen. -

Waartoe uw lied? 't Roert me in mijn diepste reven,
toch wekt 't geen scherper leed, geen schriller smart,
geen snerpender vervloeking om dit leven -

doch droomen slechts en slechts melancholieën
in dit, door 't lijden stram geworden hart,
alleen ontvanklijk voor oude melodieën...

[Uw oogen, zoo bemind, lachen mij tegen]

Uw oogen, zoo bemind, lachen mij tegen,
dwars door mijn leed, mijn wrokken en mijn haat,
gelijk een straal der zon die, steeds te laat,
in gouden schijn schiet door den dichten regen.

Verrukt staar ik u aan, zonder bewegen:
een glimlach overtrekt mijn stroef gelaat,
vochtig wordt ook mijn oog, daar-straks zoo kwaad;
is 't niet of plots mij trof Gods milde zegen?

't Wordt míj vreemd, dien ge tot verzoenen kustte
- eens nog en eeuwiglijk - met 't goede leven,
met ieder mensch, de vele menschen-lusten.

Ook, vlucht ge nóg zoo vroeg, ik tuur u lang
toch na; en 'k weet u, om wat gij hebt gegeven
aan hoop mij, dien enk'len stond, voor altijd dank.

[De dag verflauwt in 't West]

De dag verflauwt in 't West;
    de stille bloomen treuren...
of mij de moed die rest
    het hart nog op kan beuren?

Reeds streek 't duister der nacht
    over mijn handen henen,
niets dan mijn mond die lacht
    zie 'k nog en de oogen weenen...

Niet lang toch duurt de dag;
    langer duurt de lach
tot bitterheid geworden;

langer nóg geween
    in stilte, gansch alleen,
zonder klacht, noch wórden...

[Gij zelf, o lief, zult neven mij passeeren]

Gij zelf, o lief, zult neven mij passeeren,
arg'loos de vraag u stellen: 'Dit gezicht,
dat blauw-koel oog, dat niets scheen te begeeren,
op eens in donk're drift op mij gericht;

dien wrangen mond, die scheen te willen spreken,
en zweeg; dit diep-gegroefd, gerimpeld brein,
die wangen die nog dachten te verbleeken,
heb ik nog meer gezien... Wie mag hij zijn?'

Een wijle zult ge in uw herinneringen
gaan zoeken naar mijn naam, den lang-vergeten,
niets vindend, schokschouderend dan verder gaan.

Maar ik zal in mijn ziel weêr voelen dringen
dieper nog onzer liefde smart, de nooit-vergeten,
met weemoediger hart dan verder gaan.

[Evenwijdig om den stam]

Evenwijdig om den stam
der breedgekruinde eiken,
dood liggen de blaren thoop,
die, duizendvoud van kleur,
één gouden tapijt gelijken.

Uit dien droom van gouden dood,
de eeuwige stam gestegen.
sterk en stom, door naakten tak
verkondt de droefenis
ongezien door hem gedregen.

Zóó ik, staande voetvast in
den dooden grond van gouden
liefde; zóó ik, stil en sterk
te moede; zóó ik, droef
slechts in 't Woord, niet weêr te houden...

[Ik toefde in Spanje, hart en geest vol nijd en hoon]

Ik toefde in Spanje, hart en geest vol nijd en hoon.
Toen danste zij de rumba, een roos in 't duistre haar;
heur borsten wiegden lijk gouden trossen aan een rank,
en 'k schreeuwde 'olé, olé' - en vond het leven schoon.

[Ik zei: 'k ben vreemdling, doch je krijgt een witte mantilje]

Ik zei: 'k ben vreemdling, doch je krijgt een witte mantilje.
Ze zei: mijn schat, hoe lang vertoeft je nog in de stad?
Ik zei: mijn hart, tot versleten is je witte mantilje!
Ze zei: zóó kort? Want een ander kleed heb 'k niet op mijn bed.

[In de Calle de Moncada kwam ik ze tegen]

In de Calle de Moncada kwam ik ze tegen.
Als een vrucht blonk even door 't open kleed haar borst,
'k Dacht, daar overkomt mij eindelijk Gods zegen;
maar denzelfden nacht stak mijn dolk in haar hart.

[Het was te San Cristina. Een oude cederboom]

Het was te San Cristina. Een oude cederboom
verbreidde zijn kruin boven ons hoofd. De zee was blauw.
Ter tafel geurde 't ooft, gouden schuimde de wijn. - O Vrouw,
waarom werd mij zoo eensklaps het hart ongehoord loom,
en was 't me of gij, troostend, uw hand op mijn schouder leidt?

[Mallorca: de zon glanst in een tros gouden druiven]

Mallorca: de zon glanst in een tros gouden druiven.
En 'k hoor de roep van uw lach, die niet weet wat verraad is.
Ik adem diep, en plots lacht mijn hart u tegen
hoewel het vast beseft, dat 't ál te laat is...

Aan H.J. Boeken

bij wijze van dankbetuiging voor de opdracht aan mij van zijn sonnet tot de Nike van Samothrake...

Voorbode niet, maar dóór het schoon geluid
der nieuwe lente, wonder-stille akkoorden,
als, midden in 't getuit van trom en fluit,
de teêrste harpe-klank dien 't oor ooit hoorde; -

een milde adem, door verliefde borst geuit
tot stilling van de pijn wen zwijgen woorden; -
een fluister-vraag, die nooit op weigren stuit,
verzoekend 't oop'nen van des harten poorte:

Zóó nadert mij, bekorend geest en oor,
Hein Boeken's vers: de rythmus der gedachte;
zoo smaak ik het, en lees 't mezelf steeds vóór,
welzaal'g of 't liefst gelaat me tegenlachte -

en zwijg, als het piepende jong voor een zoetere stem
genietend den zang die verlicht zijne duistere brem.

Antwoord aan Dr. H.J. Boeken

naar aanleiding van zijn sonnet tot lof van Brussel.

De zoetste wijn is waar de bruid van drinkt,
in puren roemer, klaar van innig gloren -
zóó is die stad het schoonst, waar vriend van zingt -
wiens scherper oog haar levens-hart kon sporen,

en wien herinnering gebiedend dwingt
in 't golvend vers, dat klinkt als zooveel koren,
haar lof te lui'n, die ziel aan ziel doordringt
tot vreugd voor immer, door geen smart te storen -

Bloeide over u de lach van feest, o stad -
elk lach verzwindt na lange of korter stonde;
geen lach zoo diep om eeuwig echt te zijn -

toch eeuwig leeft ge in feest mij nu, die had
het hoog geneugt, uw pracht te hooren konden
in dicht, mij echt- en geuriger dan wijn...

2 Juni 1910.

Epitaaf voor een kind

(Stierf 3 maand oud.)

In November won
ik 't levenslicht.
't Ander jaar begon
pas, of weêr dicht
sloot ik mijn moeë oogen:
Moeder en kón het gedoogen.

Ik at en ik sliep,
en slapend loech.
Nu slaap 'k nóg zoo diep,
slaap nooit genoeg,
toch komt geen lach verlusten
't mondje, dat vader 't lest kuste...

Want 'k sloot de oogen toe,
en nooit weêr deed
zë open... Wachtens moê
en leeds, - nu weet
'k waarom moeder in 't beiden
wéént, vader's zwijgen is lijden.

Drie grotesken

I
[Even Tomboektoe voorbij]

Even Tomboektoe voorbij
begon mijn kameel aardig te draven.
Ik dacht: 'wat krijgt het beest?
Het ruikt hier toch geen haver...

Want al is ál dat zand
der woestenij (de zonne stak geweldig)
één goud: lijk een haverveld in Vlaandren! -
zand is daarom nog geen haver.'

Maar de kameeldrijver zei:
'*prakkezeer niet, want even Tomboektoe voorbij*
passen wijsheid noch oude Vlaamsche leuzen;
is ook verstand amper een bron van abuizen'.

'*En waarom dan draaft dat beest*
zoo aardig, even Tomboektoe voorbij?'
vroeg ik woest. '*Ach kom, louter uit lust*',
zei hij, '*en omdat het hem ook niks kan schelen*'.

En 'k dacht: ''t kan zijn! Want hoe vaak heeft niet mijn hart*
geklópt, wie weet voor wie, wie weet hoe diep,
alleenlijk maar omdat 't niet stil wou staan...
Nog vóór ik Tomboektoe was voorbij'.

II
[Geen leed, of ik heb het gekend]

Geen leed, of ik heb het gekend.
Wij staan, vervreemd, op den drempel
van het eigen huis.
- - Een duistre kater rent
voorbij, en vangt warempel
de verdoolde muis.

Maar heb ik ellek leed gekend:
weet ik daarom wat leed beduidt,
ben ik er wijzer om?
- Doch zie, daar komt nu ook gerend
een hond. De kater kijkt grimmig om;
de muis is al de gaten uit.

Want diep in mij leeft nog de hoop
om wat gij mij eens zeidt,
en hooploos weêr vergat:
misschien komt alles nog terecht.
- - Tot met een bezem naêrt een knecht:
geen spoor nu nog van muis of hond en kat,
noch óok van leed of hoop: de Dood.
Geen spoor meer: alles is terecht.

III
[Over mijn geest drijft een kano]

Melancholie

Over mijn geest drijft een kano;
in mijn hart ruikt een roze.
Waarom ruikt niet in mijn geest de roze
en drijft niet over mijn hart de kano?

In de kano zit een musch,
in de roze kruipt een rups.
De musch tjilpt en stuurt de kano,
de rups bedwelmt de geur der roze.

Een musch en is geen pelikaan;
en als de rups, bedwelmd, kruipt uit de roze
grijpt de musch de rups en de kano
drijft, onstuur, af, vèr van de roze.

Had nu de roze in mijn geest geruikt
en de kano over mijn hart gedreven,
de rups was nooit bedwelmd geraakt;
en nog dreef de kano naast de roze...

De bloeme hyacinth

De hyacinth draagt op een groenen stengel een enkele kogelvormige bloem, bestaande uit honderd kleine klokjes van witte, rose of paarse kleur. De geur van de hyacinth ontwikkelt zich langzaam, maar is doordringend, substiel en fijn.
Een botanicus.

I
Tusschen groene blâren
en doornen die dreigen,
de rijpe braambes: uw oog.

II
Een roos en 't beeld van een vrouw
op mijn tafel. Grijs is
mijn haar; mijn hart vol zon en vol zorg.

III
De woelige zee. Van den kam
van de golf stort de boot telkens
in de holte: toch blijf ik u getrouw.

IV
In haar blik de avond die valt;
haar stem is de roep des koekoeks.
In mijn hart, wijsheid helaas!

V

Klimop, wend u niet om een piepjong boompje!
Gij wurgt hem en sterft tegelijk met hem.
Wend u om een sterken stam: gij bloeit met hem meê.

VI

Uw oog - is 't door khool vergroot,
of ángstig, doordat hij dien gij
mint, glóeit als vuur onder de sneeuw?

VII

In 't bokaal zwenkt en keert de wondre gouden visch
wiens lange vinnen zijn róse, ragfijne sluiers.
De morgenstond is niet zoo schoon. Zoo heb 'k u lief.

VIII

Ten boom bloost purper de appel in zoete zomerzon;
in 't felle licht wordt zwart de knoestge stam:
Zóó mijn liefde, zóó mijn haat, dien liefde voedt.

IX

Al breekt mijn hart bij elken stap dien gij weêr doet,
geen blinde ben ik, die den steun van een stok behoeft:
want welke steun is sterker dan de blinde haat?

X

Ik haat die u gemoet, die u dient, die u spreekt,
Wees mijn, en mijn alléén, o liefste! Een sperwer ben ik,
geen koerende reisduif op uw vreedzaam dak!

XI

Ik hoor wel dat ge zegt: 'mijn lief, vertrouw mij,
ik sta naast u als uws harten verkoorne bruid'.
'k Zeg: bergt dan de sluier steeds het echt gelaat?

XII

't Is Herfst: de dorre heide staat in paarsen gloed.
Maar ik, gedienstige liefste, waar, in gansch mijn leven,
vind ik een bloem, die lijk het late heikruid bloeit?

XIII

De wind verspreidde heinde en ver de bloesems
van den kerselaar. Ik zwijg in ootmoed,
want ik ook was eens rijk aan duizend droomen.....

[De wonderbaarste paarlen sieren niet]

De wonderbaarste paarlen sieren niet
't gediadeemde hoofd der schoonen...
Maar in het diepst der zee, waar 't water vliet
noch roert, en geen geluid, géén bewegen
een schijn van leven gunt dit eeuwig oord
der roerloosheên - daar glanst eenvoudig,
die door haar glans alleen zich zelf bekoort,
de mooiste, in tinten duizendvoudig.

En even diep, ten bodem mijner ziel,
als 't diep der zeeën onbewogen,
waar zelfs mijn oog, zoo zijn straal daarop viel,
slechts 't effen vlak der onbewustheid
ontwaren zou - glimt, schóón door eigen zijn
en weeld van wisslende innigheden,
mijn liefde onuitgesproken: spel van schijn
en wezen, 't schoonst elk ongeweten.

[Roode roos, die eenzaam ruift in 't avond-uur]

Roode roos, die eenzaam ruift in 't avond-uur,
zij schonk u mij, een zoeten dag van rijpe vreugd;
doch mij strekt ge niet tot smart, noch lokt tot avontuur:
uit te bloeden blijft immers't veiligste geneugt.

Spreek me daarom van háar, schoon beeld van gratie,
verkond, o Roos, dat ze mint, en ook weet wie ze mint;
verkond mij, door den diepen fonkel van uw statie,
dat zij minnen zal wie haar aan-spreekt en overwint.

Dan zal, o Roos, met dit hart dat uitsterft als gij,
dat dag aan dag heeft gesmacht om liefde en wat rust,
ik stil ingaan den dood - zooals ruift uw blâren-rij -
tevreden als haar oog, lijk de nacht, mijn lijden sust.

[Ik wou voor vier stuiver anjelieren koopen]

Ik wou voor vier stuiver anjelieren koopen
en haalde een ganschen gulden uit mijn zak.
De jufvrouw zei: daarvoor kan je mij wel koopen,
maar Buning's coplas niet. - Dat vond ik lak.

[Waarom zou ik 't paard gaan stallen]

Waarom zou ik 't paard gaan stallen
vóór de dagreis is volbracht;
op een paal des weegs, verrast er
wachten op het vallen van den nacht?

[Ik ben niet de bij die, onbewust]

Ik ben niet de bij die, onbewust,
snelt naar ied're geurenzwang're bloem,
tuk en tier'g alléén op zoeten buit
die des winters kille spijskast vult!.....

[Is dit de doem van uw voorzienigheid, o God?]

Is dit de doem van uw voorzienigheid, o God?
Kuisch was mijn leven naar uw verheven gebod.
Thans komt de oude dag: diep heeft de drift,
met dwang en toover, zich in mijn hart gegrift.

[Hoer of hooge vrouwe met je donker oog]

Hoer of hooge vrouwe met je donker oog,
ik mag je en wil je hebben... Wat is mij een vrouw!
'k Drukte er honderd aan mijn hart, géén die niet loog -
Kom, hoer of hooge vrouwe, ik slaap vannacht met jou.

[Dat gij me niet bemindt, o aardig meisje]

Dat gij me niet bemindt, o aardig meisje,
mij is 't geen wonder! Slechts een vrouw die lééft
weet hoe zij minnen moet hem die haar mint!
De rijpe kerselaar is de lust der merels.

[Zie hoe, als om te luisteren]

Zie hoe, als om te luisteren,
de avond zich heênbuigt over 't riet,
in vermeenen dat de vliet,
nu alles zwijgt, weêr is aan 't fluisteren...

[De kale kruin van den berg verheft zich uit de wolken]

De kale kruin van den berg verheft zich uit de wolken
lijk uit het frissche witte linnen, een donkere borst.
Wat geeft de kleur: ik ken den wellust aller borsten
en hoe een oog kan schittren, wijl strak wordt het gelaat.

[Als jij, vóór je spiegel, je schoonheid weêr opdirkt]

Als jij, vóór je spiegel, je schoonheid weêr opdirkt,
en glimlacht; en ik kijk je met mijn oogen aan,
had ik een wapen dat gelijk de bliksem treft,
't waar met je leven, en die schoonheid, gauw gedaan.

[Wat vraagt je mond, weleedle heer? Wat een vrouw is?]

Wat vraagt je mond, weleedle heer? Wat een vrouw is?
'k Bezat eens je hart, en stiet het van mij af.
Ik leef en lách, en 'k weet niet eens wat rouw is,
- en jij, bracht jij er soms het leven af?

[Ik nam je in mijn armen, en drukte je haast dood]

Ik nam je in mijn armen, en drukte je haast dood.
Je zei: 'Vriend, nou wat zachter, want na jij een ander,
meen je dat ik aan jou alleen al verdien mijn brood?'
'k Liet los - en niet gij, maar ik heb uw bestaan vervloekt.

[Op 't groene water van de Moezel]

Op 't groene water van de Moezel,
de lucht is grijs van regen,
hengelt, in een groene en roode boot,
een man - naar welke visschen?

Op d' oever staat een hooge beuk:
bruin, geel en gouden
zijn kruin. Den visscher kijk ik na:
wie kan zijn hart weêrhouden?

Sloss Buschland
Aug. 1930.

[Ter schale van mijn hand, de lauwe roze]

Ter schale van mijn hand, de lauwe roze
weegt zwaar en zwaarder door haar geur:
bied mij van uw mond nu 't purper blozen,
lijk 't open hart der vrucht in vollen fleur.

[Niets ontroert mij meer als de appelboom in bloezem]

Niets ontroert mij meer als de appelboom in bloezem,
róse en wit; of als de appel geur'g in 't loover rijpt,
tenzij het welven van uw honig-blonden boezem
als naakt uw borstjes zijn; tenzij uw oog dat lacht...

[Moeheid, en tot laat in den nacht]

Moeheid, en tot laat in den nacht
trams, die ram'lend rijden voorbij -
niemand of niets meer verwacht
ik, en droef ben ik noch blij.

[De wolken boven de bergen donkren tot schaliegrauw]

De wolken boven de bergen donkren tot schaliegrauw.
Mijn hart verschrompelt en wordt van vreemde angsten nauw,
en hoopt: nu komt de dood. Maar 't is nog eerst de nacht
die voetstoots nadert - en zorgen, waarop 'k niet was bedacht.

Menton
27-VII-37.

[Wist ik maar wat ik zou willen]

Wist ik maar wat ik zou willen
doen, in dezen uitersten nood:
't leven uit den dood op-tillen
of 't dieper nijgen naar den dood?

[Tabaksrook die walmt als verijdelende wierook]

Tabaksrook die walmt als verijdelende wierook.
In mijn beker de gloed van robijnen wijn.
Geen ander aardsch geluk betracht mijn hart, -
vol van duizend droomen, in stilte u gewijd!

[Liefste, ik roep u aan, ik roep u aan]

Liefste, ik roep u aan, ik roep u aan.
Geef echter mijner lokstem geen gehoor!
Want 't is maar waan, 't is niets dan waan,
waarbij hij alles wint, die 't al verloor.

[Ik lach omdat ik vroeger, dwaas]

Ik lach omdat ik vroeger, dwaas
en dom, zoo dikwijls heb geweend -
en 't mij nu is of 'k nimmer, laas,
'k nimmer van vreugde was gespeend.

[Eros, ik vraag 't u in gemoede]

Eros, ik vraag 't u in gemoede:
heeft ooit liefde mij gemend?
Heb ik zelfs ooit liefde gekend,
gelijk ik ze thans méén te bevroeden?

Hoe verder af ik rake en wijke
van wat mij ééns een jeugddroom was
- Is 't blauwe bloempje van het vlas
de diepste vreugd, die wij bereiken?

Eros, gij die naakt zijt als een kind,
nu niets meer mij kan deeren,
niets meer mij kan eeren of onteeren,
zeg mij, thans meester in 't ontberen,
Eros, heb ik wel ooit bemind?

[Over de bergen de zon]

Over de bergen
de zon
die stijgt en straalt in den uchtend. -
In mijn hart het duchtend
zien en merken
dat alles sterft
wat 't leven won.

Herfst...

De wind ligt wonder stil.
Paarl-grijs is de lucht,
waartegen, op een hil,
de kruinen, goud-verlucht,
van herfste-beuken gloorn:
De hemel kent geen toorn.

De zon, vaal-roode sfeer,
verbloedt, in lichten mist,
('t is steeds of zij alweêr
wat van haar gloed vermist)
tot géél, in 't grijs verloorn:
Ook de aarde kent geen toorn.

Geen toorn, maar eenzaamheid,
die elke vreugd en pijn
tot stil berusten leidt:
te zijn én niet te zijn:
een gouden beuk, roô zon,
bij paarl-grijs horizon.

[Ik die diep in mij u ken]

Ik die diep in mij u ken,
en uw genade weet,
en wat gij liefde heet -
die van hoop duizel ben,

ik snak naar and're luchten,
naar een ander aarde, waar
liefde is wat, boven genugten,
voor u en mij echt is en waar.

[Nooit heeft een milde belofte]

Nooit heeft een milde belofte
de rust van mijn hart gewekt
tot juichen in de blauwe lucht
en tot, van 't draven, 't schoon genugt
in vrijheid ongebonden,
- en diep besef van onbeleden kracht.

En 't was, voorwaar, een wijze streek
van U, o Heer, want geen gemoed
als 't mijn zoo heet en steeds bereid,
eenmaal beroerd, in euvelmoed
te dienen en te eeren
in doelbewust begeeren -

Zóó ben 'k mijn weg gegaan
van haat noch liefd' bevaên,
als achter witte wolk de zon -
en zal ik straks in duister gloren
ondergaan, niets gewon-
nen - droog en dorstig - niets verloren.

[Als twee roemers van kristal]

Als twee roemers van kristal
tikkelen in puur geschal,
kan geen zuiver weten
hoe de klank zijn oorsprong had,
waar 't geluid te voorschijn trad,
schakel eener eindlooze keten.

[Nachtegaal, uw stemme raakt me]

Nachtegaal, uw stemme raakt me,
wijl allengskens wijkt de nacht.
In mijn ziel de heugnis staakt me
van een dag, die reeds me tegenlacht'.

't Fijn geluid der zilvren klanken,
als een stap die telkens verder trad,
brengt in mij de hoop tot wanken
dat ik ooit heb liefgehad.

Geen gebeden, geen verbeiden -
't diepste alléén dat uit de ziel
stijgt, zooals ten laatsten wintertijde,
van een ijs-tap een traan soms viel...

't Diepste alleen: het kille vragen,
dat geen kleur, geen zin nog heeft,
't vragen, waarop volgt geen wagen,
of ons hart ooit heeft geleefd,

ooit gekend heeft d'hooge weelde,
waar de nachtegaal van zingt -
't lééd dat somtijds in zijn keel den
jubelzang voor goudner kreet verdringt.

Nooit! En 't weten op de ure
dat de laatste nacht vergaat,
en dat in de verte het zure
licht al daagt van nieuwen dageraad...

't Zijn de kudden die nu keeren:
- 't zwijgen van den nachtegaal -
andere driften die regeeren,
sprekend mij een and're taal...

[In 't oog een late glimp der avondzon]

In 't oog een late glimp der avondzon -
drink ik verrukt uit ongeschonden schalen,
met diepe teugen, liefde's ouden wijn.
En 'k voel me als een die vreemde schatten won,
maar weet dat thans verlies is ellek dralen,
daar 't hoogste leven slechts kort van duur kan zijn.

[Als een vrucht, te zwaar aan sap]

Als een vrucht, te zwaar aan sap,
straks zal vallen
van den tak -
zóó verlang
ik naar u, en wensch te grijpen
wat weêr eeuwig uit ons beiden
leven moet.

Wat ik zoek en gij dan geeft,
- zooals bij en
abrikoos -
't geurt om óns
heên, in onzelfzuchtig geluk en
boven't, na minnen, nakend wenken
van den dood.

[De laatste tram rijdt voorbij]

De laatste tram rijdt voorbij. 't Licht,
ter kruising van de wegen, zwicht...
Ik waak, en wacht of iemand keeren
zou die, schoon bewust van mijn begeeren,
ginds, waar nog laait luidruchtigheid,
lácht -

terwijl ik schrei zonder verwijt.

[Geen drank is mij zoo zoet]

Geen drank is mij zoo zoet
als de zoen van uw mond.
Geen balsem doet zoo goed
gestreken op een wond...
En nochtans sart
mij het hart.

Want meer dan mijn geheugen,
weet het, hoe amper gij kunt zijn,
hoe 'n zoen vaak niets is dan leugen -
want zuur wordt eens de puurste wijn,
leugen de zoen dien gij mij, ongelaafd,
somtijds gaaft.

En toch haak ik, mijn hart
ten spijt, naar den zoen van uw mond:
want 't geluk dat ik soms vond
overtreft toch de bittre smart
der diepste ontgoocheling
die mij beving.

Ik haak er naar, en wacht,
verduldig als Job op zijn vaalt,
tot uw zoen me uit d'afgrond haalt
van dien twijfel, die mij versmacht
in de doffe eenzaamheid
waar 'k, wachtend, lijd...

[Uw borst is frisch en lauw]

Uw borst is frisch en lauw
lijk, in de middagzon,
'n appel tusschen de blâren.
Maar wat er om u geurt
en 't oog naar u verleidt,
mijn liefde is 't,
die niemand kan verklaren.

[Laat de perzik, onvoldragen]

Laat de perzik, onvoldragen,
rijpen op den boom
onder 't koestren van de zon -
tot zoo zwaar het sap
zwelt onder de zwoele vacht
dat in 't dauw-frisch gras
van zelf valt de geurende vrucht
- rijp voor beider gulz'ge handen.

[Ik heb in pijnlijk zwijgen]

Ik heb in pijnlijk zwijgen
en eenzaamheid
den avond doorgebracht -
gij gingt waar geen zwijgen stand houdt,
elke stem blijheid verkondt
en 't goedgeloovig leven wacht.

Zoodat omdat ik lief heb en u eer,
om mij steeds nauwer sluit
der vrienden onverschilligheid;
en ik, die u nimmer wil of kan
ontberen, steeds dieper zink
in diep-bewuste verlorenheid;

en zelfs de verzoenende nacht
mij, die stom en stil
luister, in band van benauwenis knelt -
waaruit geen roepstem mij kan
wekken dan úw stem, versmoord
in de vreugd die, rónd u, toch uw deel is.

[Wie op den uitkijk zit - en wacht]

Wie op den uitkijk zit - en wacht
of eenmaal nog zal gloren
een dag, dat liefde hem zou aanhooren
vóór 't eindlijk sluiten van den nacht -
hoe meent hij dat, in heet begeeren,
hij weet niet waar, een vogel fluit
wiens pril en onbestemd geluid
verkondt dat straks dë uren keeren,
en uit den nacht weêr de uchtend rijst -

[Witte rozen, in teêr-groene pulle]

Witte rozen, in teêr-groene pulle,
ter tafel, waar oude boeken rusten,
verslensen eenzaam in dit latë uur. -
Zóó mijn dagen die niet keeren zullen,
vocht'ge lippen die mijn lippen kusten -
en 't naad'rend einde van mijn avontuur.

Drinklied

Als ik het glas hef
met rooden wijn,
't kan niet anders
dan u ter eere zijn!

Hef ik het tienmaal
achter mekaêr,
wees zonder vreeze:
mij is 't niet te zwaar.

Want maat'loosheid is
mijn vast gebied.
Ook van mijn liefde ken
ik de grenzen niet.

En beur ik 't glas vol
fonkelenden wijn,
en drink ik, - 'k weet dat wij
eeuwig samen zijn!

Maar morgen misschien weêr
gescheiden, uit nood
of door den dood. Doch 'k nam steeds,
ook ongenood,
wat 't leven me bood,
in argelooze hoop!

ENVOI:
Kom dan, liefste, ik hef weêr 't glas
vol rooden wijn,
u ter eer! Want 'k hoop grandioos,
maat'loos als altoos,
dat 't eeuwiglijk
morgen lijk
vandaag zal zijn! -

[Ik wachtte, en toen de deur dan openging]

Ik wachtte, en toen de deur dan openging
en gij, die 'k hoopte, niet verscheen,
doch een oog en een stem mij vreemd,
- een stem waarvan 't geluid mijn oor beving! -

viel loome moeheid mij over 't hart:
'k was een die weent en lachen wou,
die laf wordt als hij vechten zou -
noch vraagt waarom hem 't leven sart.

Zoo sprak 'k geen woord, en weende niet of loech,
maar keerde plots op de eigen weg terug,
stil, eenzaam, moe en stug, -
of 'k, nieuwe Christofoor, al 't wee der wereld droeg.

Alleen te zijn met geen andren weemoed

Alleen te zijn
met geen andren weemoed
dan eigen deemoed
in eigenzinnigheid.

Geen woord, geen klank
vernemen dan allang
vermeden smart -
verward in één herinnering
aan diepste vreugd die, geboren,
ongemerkt weêr ging verloren.

[Ook aan den voet der hooge bergen]

Ook aan den voet der hooge bergen
is er rust -
en diep verlangen naar weêr lust
en leven. Want geen pijnboom kan het bergen,
hoe donk'r en zwaar zijn loof, dat hier ook vogels
kwinkeleeren en dat, op gouden vlogels
de zonne feest nu viert -
voor u en mij.
Voor u, de roos die bloeit in mijn dorre hei.

Szczawnica.
1930.

[Eenzaam zijn tijd en uur]

Eenzaam zijn tijd en uur;
nabij de nacht.
Maar 'k weet dat mij nog wacht
't schoonste avontuur,

de allerleste verrukking:
horizont in avondgloed,
vooraleer de nacht voorgoed
omsluit, tot eindlijke mislukking,

álles wat ik, droom of feit,
in hart en vleesch, ten kring der jaren,
hoopte en meende te ervaren
aan gelukzaligheid.

O gij, laatste, en meest bevreesde,
maar de felst begeerde
door 't hart - dat overleeft
ál wat het kreeg, al wat 't al gaf, nog geeft
u, de in schroom - en waan? - vereerde,
u, de Aangebeedne der laatste feeste!...

[Diep in mij woelt de smart]

Diep in mij woelt
de smart.
Waar sta ik, waar ga ik? -
Mijn hart,
door leed omspoeld,
haakt alleen naar vrede.

Vrede door een liefde-
rijken blik;
door een énkel woord
mij gegund.
Door een blik of een woord
die niet komen,
mij niet bereiken kunnen.

Want de tijd is voorbij:
te zwaar
weegt de zon op de hei,
en geen
hoop gaat in vervulling
bij wie weent en snakt,
ten gronde geknakt,
op den rand van het leven.

[Wie kan met steenen sterren weren?]

Wie kan met steenen sterren weren?
- Ik kijk over de hei
of ik iemand verbei'
die ging, en niet terug zal keeren.

Uw beeld houdt mij in dwang
van onbegrepen woorden:
van vreemde vogels lang
gerekte vlucht naar and'rë oorden. -

Want geen heeft 't woord gesproken
dat 't hart aan 't harte bindt -
en misschien ben ik 't alleen die, sproken
dichtend, meent dat iemand mij mint,
iemand, ginder over de heide.

[Liefste, vele dagen àl verbeid ik u]

Liefste, vele dagen àl verbeid
ik u in 't diepste van mijn tuin.
Alleen de grauwe lijster hoor 'k
die bessen snoept van den rooden lijsterbessenboom.

'k Wachtte zoo lang; 'k ben 't wachten thans
gewend; en 'k weet niet of 'k nog wenschen zou
dat ge komt in 't diepste van mijn tuin
verlaten staat al de roode lijsterbessenboom.

[Nu ik u bemin, alles heb ik verloren]

Nu ik u bemin
alles heb ik verloren:
dat zuiver gewin
uit 't leven zelf geboren:
de vrijheid
van mijn geest en van mijn hand;
en wat zonder vrijheid niet bestand
is: blijheid
om wat liefde gaf en vroeg:
alles is dood of nagenoeg.

[Lach niet, want mij is het ernst]

Lach niet, want mij is het ernst,
ernst en zorg in hart en nieren.
Ik kan het leven niet langer vieren
indien gij mij van binnen kwetst.
De wonde moog gesloten zijn
en voor elk oog verborgen,
mij zou ze verschroeien, en morgen
al verteeren van onbeleden pijn.
Want mij is 't leven geen sikkepit
waard, geen stonde wensch ik langer te leven
als 'k in mijn hart niets dan moet beven
en angst me bevangt lijk vocht uit een put.
Lach niet, lach dan niet; en ga niet weg,
alsof de oorzaak van die schroeiende wonde
kleinheid was van geest en ongezonde
ijverzucht - een hond die jankt op den weg.
Want 't ligt zoo grondloos diep in mij,
dat geen kracht het boven kan halen,
boven in het licht der bevruchtende stralen,
waarin de duisterste kern tot bloem en vrucht gedijt.

Laat mij dan in ondubbelzin'gen nood
van uw bereide zuiverheid mogen genieten,
naar den zin van mijn ingebeelden droom. Lach dus niet en
blijf: want lachen is de roepstem van den dood.

Car c' est un besoin de ma chair
se confondant avec le besoin de mon âme
que tu sois celle que j'ai conçue
dans l'éclair de ton amour.

[Acacia, nu ten laatsten nacht]

Acacia, nu ten laatsten nacht
al spoedt mijn droevig leven,
zijgt uit uw gouden vacht
de geur der nieuwe lente, -

En mij omvademt hij, nog warm
van 't fel geweld der zon, -
frisch óok, gelijk al wat, arm
aan hoogmoed, 't eeuwige won.
Acacia...

[O waar is de tijd dat ik over haag en heg]

O waar is de tijd dat ik over haag en heg
kon springen met den sprong van een jong veulen -
en 'k met al de meisjes kon heulen?
Die tijd is om, die tijd is weg.

Nu zijn mij de gewrichten strak
en loop'k in liefdekoorts bescheiden.
Nu zijn 't de meisjes die mij mijden,
gelijk een boom, dien de barre storrem brak.

Ik vestig tháns op hooger sferen
die drift die mij tóen dreef;
en richt op godd'lijk minnen, buiten schreef,
mijn heet begeeren.

En voel nu troost waar vroeger heerschte,
in vleeschelijk genot, ontembre vreugd;
noem thans: betrachte deugd,
het leed dat, af en toe, mijn vreugd toen dweerschte.

En leef - olijfboom die 'k op Mallorca zag:
knoestig, door de schoone zon omtooverd,
maar hol en leêg, en gansch ontlooverd:
amper schors en tak.

[O kom, want geen staat, lijk gij]

O kom, want geen staat, lijk gij,
mij diep en schoon geprent in 't hart!
Nooit bloeit zoo wonderbaar de Mei
dan wanneer de ongewisse April,
met amp'ren gril op gril,
mij dagen lang gesart
heeft en benard.
Dan rijst mijn hoop, en open
gaat ze: zooals de milde blom,
- eenzame narcissus - op een hoopje
vuilnis, maar zoo van zon beschenen,
en hel, en warm, bij 't zacht gebrom
van een bij die, nijver, alleen en
vol lust, om buit vloog omendom,
die 'k zag, en nooit vergat, eens in mijn
jongen tijd, waarvan 'k nu tel de jaren... O kom,
ik weet me, en bén vast aan die blom
gelijk, die bloeide waar ze ook tierde,
hoogtij in 't zonnegloren vierde -
O kom, uw woord is zoeter mij dan wijn;
uw oog, uw hande', uw mond -
Kom, o kom...

[De volheid van uw borst, ter schale van mijn hand]

De volheid van uw borst, ter schale van mijn hand,
weegt als een blanke roze,
wier duist'rer hart teêr-rozig is ontvlamd.
Vast zullen ook de witte blaêren blozen.

De huid is zoel en frisch,
lijk wind bij avondzonnegloed,
en ook lijk late weemoed is
die soms nog weent, maar nooit meer bloedt...

Want zacht, in tweestrijd, rijst diep in de ziel,
't begeeren van uw schoon bezit,
in zoele weeld' van regen die loom viel
op middaguren, zonverhit.

Ik beef, en buig. En, buigend, heb ik u gekust?
't Kan zijn. Want 't leve' is eerbaar zoet,
het wekke klacht of onverstoorbren lust, -
daar klacht is vreugde's overmoed.

[Wat is geschied]

Wat is geschied -
mij alleen treft het verwijt:
verdwaasd was ik;
maar liefde en eerbied
gegroeid zijn zij.
Het schoone beeld
waarop de hand ik lei,
even hoog in de zon
rijst het, en straalt.
Maar ik kniel dieper,
en van lager gaat
naar u omhoog
mijn dankende blik.

Wat is geschied, -
zoo laag kniel ik
en zoo vereer u -
keer en kan het niet.

[Onder de kruin van een eeuwenouden]

Onder de kruin van een eeuwenouden,
knoestigen en krommen pijnboom, rust
ik uren lang uit. In mij groeit diep berouwen
om dit leven, vèr van u; tot onbewust
ik naar Montaigne grijp, en 'k dan berust
- terwijl de pijnboom zijn zoeten geur verspreidt -
in wijsheid die tot mij komt, uit welken tijd?

Tot de schreeuw van den krekel in het heetë uur
mij weêr opwekt tot leven in den kreet der liefde;
en ik 't hoofd verhef: de heem'l is één meer van azuur;
en de kruin van den pijnboom is zwaar....
- Gij, krekel, meen ik, wat is uw dolle schreeuwen náár
in de ongenaad'ge zon. Wat mij ten diepste griefde,
wilt gij dat ik 't herleef in hernieuwd avontuur?

Ik heb geen lust in liefde, noch in leven:
de kruin van den pijnboom is eeuwig eender groen,
en eeuwig eender zijn de dagen, mij gegeven,
eender in wake en slape, in hoop en nood en doen.
- Gij, krekel, waarom, onverbidd'lijk en zonder respijt
trilt uw schrille schreeuw? Mij tart ge en sart ge
tot nijd - tot nijd die 't leven wekt in 't levensbeue hart me,
en ik weêr 't dwaze avontuur begeer - nu vèr ge zijt.

Cap Martin
Aug. 37.

[Zóó: verkeerd is steeds het lot]

Zóó: verkeerd is steeds het lot:
oud was'k als 'k jong had te zijn,
jong als reeds oud wordt de wijn, -
wat heb ik aan God of gebod?

Geen ontsnapt aan 't verkeerde tij.
Want verneem het, tot uw gerief,
mijn lot deelt ook gij, hoe lief,
lijdzaam of blij uw wezen zij. -

[Gij bloeit, op elken steel één bloem]

CYCLAMEN.

Gij bloeit, op elken steel één bloem
van geen andre kleur dan blankheid;
maar de steel is rood,
lijk een duivepoot,
en de kronen van de bloem hebben de rankheid
van den vleugel van den pepel, o cyclamen:

bloem die zonder een'gen geur,
stil als in het tijdsbegin
stráált... Mijn hoofd heeft u in herin'-
ring vast, met uw blanke fleur
alléén... En zoo schijnt ook mijn liefde:
koel en afgemeten; maar als ik adem
stijgt uit mijn hart een zachte geur
van heet verlangen, u gewijd, ijskoude cyclamen.

['k Heb u ontkleed, en naakt zijt gij gerezen]

LA MAJA DESNUDA

'k Heb u ontkleed, en naakt zijt gij gerezen
als, in 't eerstë ochtenduur, een roos
's nachts op den struik ontbloeid.
Met, van den paarlemoeren nagel van uw voet
tot de donkre kroon van uw haarbos
honigzoete glanzingen van goud;
met het zachte palmhout van uw schouders,
de ronde tepels - vogel-aas! - der zoete borsten;
uw lenden, die in ruime welving buigen
als de schoone wanden van de wijnkruik,
en 't donkre bosschage, waar 't frisch nog is
en zoet te kuieren vóór de hitte van den dag;
uw dijen, die recht en stevig zijn als pijlers
die de weelde van gansch een leven zouden schragen;
de knie, hard en gloeiend lijk doorzonde goud;
de kuiten, die welven als de golf van de zee
opdat mijn hand er lang zou over strijken,
voldaan van al den wellust van dézen dag
van peis en vreê, en zang van zon in mij;
en 't scheenbeen, de stugge ernst onder veel speelschheid;
en uw voet, of ge stondt in een plas van licht!

Maar bovenal de schittering van uw half geloken
bruin-gouden oog, sluw naar mij gekeerd, terwijl uw lippen
rooder bloeien, in liefde onuitspreeklijk goed en zacht.

In diepe genotsvoldaanheid

In diepe genotsvoldaanheid
overschouw ik uw blonde naaktheid:
inwendig straalt de gloed van uw bloed;
mijn mond raakt uw schouder: de huid is honigzoet.

Want achter u sta ik, tegen u aan,
van stille na-betrachting aangedaan:
onder uw oksels, mijn handen dorst ik
te strijken onder 't malsche wicht uwer borsten.

Diep in hun weelde trillen ze nog,
lijk vogels na een te verren, snellen tocht;
maar zacht-aan vervlakt de ronde tepel
tot bruine vlek: op witte roos een donkre pepel.

De zwoelte van uw borst wordt koel op mijn hand;
zoeter wellust wordt wat in mij was felle brand:
ik kus uw hals, dankbaar, onder uw linker oor;
zoo kuste ik eens mijn minne;
en ga dan weêr voort,

ont-hecht, met, in mijn proevende geheugen,
de teêdre herinring van scherpe vreugden,
die uw zacht en zuiver beeld van goud
omvat - als zomergeur van rijpend ooft.

Van den merel

I

Het schoonst geluid van vogel merel
vernam ik laat in 't avond-uur.
Sinds 't gras bedauwd was met geperel,
en zon daarin 't azuur
verzon van duizend-kleurgen glans,
mijn oor aan 't luistren was naar hem,
en naar wat zeggen zou zijn stem
- de zoete stem des merels...
Thans...

II

Want geen geluid des merels, of
't is liefde die 't in 's vogels hart
verwekt. Welk ander een gevoel hem trof -
't zij angst, 't zij haat - de keel is hard
en zwijgt. Uit liefde alleen geboorn,
stijgt zijn verrukt gefluit ten hemel uit,
en zijgt als zomerregen, hoorn
van klanken, weêr terug - en mij ten buit.

III

Had 'k niet gehoord dat hij, het liefst,
des ochtends zong zijn gouden zang?
Verhooln, vóór dag en dauw, in 't diepst
van boom en heester, lang
heb ik, met schuchter hart, 't geluk verwacht
dat hij in mij den zoeten weêrklank van
zijn lied verwekken kon, en dan
ik stijgen zou in liefde's eenge pracht.

IV

Doch hoe gespitst mijn oor, hoe mijn
hart, van begeerte en angst begaan
ook was, geen klank vernam ik uit nabij'n
boom. Zon en warmte en licht, stil-aan
keerden tot rust en vrede en donkerheid.
Leêg was de akker. Een wegel blonk.
De schoone vreê was door den dood geleid.
En in dien dood mijn hart verzonk.

V

Want, ongezien, verborge' in bosch
of tros, de merel zweeg, geen weet waarom,
hoe 't middaguur vergleed en 't mos
werd koeler. Zwéég - en de dag was om,
de dag die niet terug zou keeren.
Zwéég. - En wie zou, verstorven élke hoop,
nog omzien naar wat mag begeeren
zijn arme hart: een vunze assche-hoop?

VI

Toen viel, niet plots, maar na de lange uren
van uchtend, en van middag, de avondstond.
Straks zou het eeuwge donker, eind der avonturen,
voorgoed mij sluiten oog en mond.
En 'k lag, die wist dat ik ten dood' was op-
geschreven, onder den stillen Lethe-boom: -
een simpel dier nog slechts, dat eenzaam wacht op
't verlossend schot, versleten tot den boôm. -

VII

En 'k vroeg: bestaat gij wel, meerl, gij
naar wie ik 's ochtends en des middags heb
gekeken om het zoet geluid dat, naar men zei,
verneemt wie luistert zonder heb-
zucht, zonder hoogmoed? Gij leeft, gij leeft want anderman
heeft mij de zoetheid van uw lied verteld,
en 't kloek en diep begeeren van
uw hart, waaruit de zonge zang plots welt...

VIII

Waarom, wat anderman vernomen heeft,
moet ik het derven? - Deemoed is
een wrange deugd die nooit begeeft.
Ook heb 'k geweend om 't vreemd gemis;
lei me, in afgunst, neêr op 't koele mos
van 't bosch, en loech, en lóech omdat er dicht nabij
een bron aan 't murmlen was, een os
ging bulken, érgens bromde een naarstge bij.

IX

Meerl, meerl, waarom en zongt gij niet
wanneer de dag in hoogtij bloeide?
Waarom verkropte uw keel het lied,
gij die toch, onverborgen, onbemoeid en
vrij, en vrij, bot moogt vieren drift en lust,
in klanken die, als goud verspreid
in 't middagzonnelicht, ik, ha bewust
inaadmen zou -
voortaan der liefde gewijd!

X

Dat 'k u niet heb vernomen, hoe gespannen
als geen ander mijn verlangen was;
hoe kinderlijk mijn hart, elke afgunst verbannen,
ook luisterde; hoe frisch als lentegras
mijn oog ook keek, geen woord kan 't verhalen,
geen daad het bevestigen dan de dood;
geen woord, geen woord kan 't verhalen,
geen daad het bevestigen dan de dood.

XI

'k Loech dus, maar 't harte sloeg van hoop
tot wanhoop, en schreide met bittre stem.
Totdat ik eindlijk insliep onder een brem
als akkerlieden doen wanneer, stoop
na stoop, de oogst hun moede leden brak, -
vast overtuigd dat nimmer, nimmer zou
de meerl mij zingen 't lied dat, eens gezon-
gen, nimmermeer een hart vergat...

XII

Als, in die eeuwge eenzaamheid die 'k verbeidde,
de eindloosheid die nooit meer eindt,
eensklaps weêrklonk, of vonken vuur zich spreidden
in 's hemels effenheid, die blauw verdeint,
o vogel meerl, uw zang van bodemloos begeeren,
het smachtend vól geluid van 't hoogst geluk,
met hoop en wanhoop die gloeien en verteren,
en bezonken zaligheid, die jubelt in een snik.

XIII

En ik stond recht in duizel-teeder hijgen,
bereid, bereid sinds d'eersten tijd,
saêm met u, in uw gouden vaart te stijgen
tot eind'lijk was bereikt dë éenge zaligheid
van wie bewust, toch ongezocht, bemint;
van wie, in ontijdlijke voldaanheid,
't besef verliest dat iets begint
en eindt, en 't vleesch ooit van de ziele scheidt!

XIV

En zwijmlend nam 'k uw zang in mij,
ging op in 't spranklen van uw vuur,
één met u en wat uw gorgel zei,
o meerl! - En 't steeds gedroomdë avontuur,
't ging, schoon als nooit, in zin en wezen,
mij bloei'n; tot in de ongestoorde rust,
uw stem, boven 't aardsch geluk verrezen,
teugelloos uitjubeldë uw diepsten lust.

XV

Uw diepsten lust, o vogel: verzadiging!
't Onsterfelijk gejuich van wie zijn vijand doodt,
van wie, ontkomen aan verbeten nood,
zich vrijgevochten weet, van krachten onverminkt -
verzadiging: wellust der scherpste herinnering,
met d'angel van de hoop en wanhoop, en de zekerheid
van nieuw, thans bewust, begin. O Stem, geen klank ontging
van úw gejuich mij, dronken van uw dronkenheid!

XVI

Toen zweegt ge, o meerl; en een voor een doofden
in 't ruim de duizend flitsen van uw zang.
Onzichtbaar waart ge, een punt nog slechts, waar 'k lang
naar tuurde, of ik 't nog zag in 't donker loof der
nabije boomen! En weêr viel in de zachte nacht,
met haren toover die lisplen en vergeten is,
en berustend dooven in verborgenheid. O Nacht,
beeld der eeuwigheid, na 't kortë uur dat 't leven is!

XVII

Bevangen in uw macht, o nacht, die heilig zijt,
gedompeld in 't zwijgen van den wondren vogel,
drenkling in 't diepe water dat niet meer verglijdt,
zweeg ook in mij, die daar stond onbewogen,
elke hoop, gekneld in ervaring's bittre tang, -
gedood door 't vele weten, dat weegt lijk gegoten lood...
Een sprankel vuur was 't. Ha, te laat, te laat uw zang,
o meerl, te dicht nabij de nacht - nabij de Dood!

XVIII

Dood was in mij, - bereids! Ik wist het niet: ik léefde,
en spreidde mijn lust als de wilg zijn groene takken,
elk jaar opnieuw. En 't water, waarvan de spiegel beefde,
weêrkaatste zijn taaie kracht. Doch néêr zal men niet hakken
hem, want hol is zijn hart! En 't laatste is, dat zijn takken dorren..
Zoo ik, zoo ik: Job zóó doof dat de glimlach van het leven
hem niet eens verrukt; - noch mij, die zonder morren,
mij, op míjn vaalt, als hij den liefdedienst had gewijd!

[Haast en spoed, zelden goed]

‘*Haast en spoed*,
zelden goed,
luidt de leus’,
zei de reus.
‘*Blijven gaan*’,
zei, ‘’t is erg
genoeg’, de dwerg,
‘*zonder staan*’.